

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.05.1969, sp. zn. 7 Tz 20/69, ECLI:CZ:NS:1969:7.TZ.20.1969.1

Číslo: 41/1969

Právní věta: Okolnost, že obviněný odmítl nastoupit dio práce na konkrétním pracovišti proto, že v téže vážně usiloval o zaměstnání u jiného podniku, nelze považovat za vyhýbání se poctivé práci ve smyslu znaku trestného činu příživnictví.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.05.1969

Spisová značka: 7 Tz 20/69

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Příživnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 203

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1969 sb. rozh.

Okolnost, že obviněný odmítl nastoupit dio práce na konkrétním pracovišti proto, že v téže vážně usiloval o zaměstnání u jiného podniku, nelze považovat za vyhýbání se poctivé práci ve smyslu znaku trestného činu příživnictví.

(Rozsudek Nejvyššího soudu z 29. 5. 1969, 7 Tz 20/60.)

Nejvyšší soud vyslovil porušení zákona v ustanovení § 188a tr. zák. z r. 1950 ve znění novely usnesením býv. krajského soudu v Olomouci ze 4. března 1959 sp. zn. 3 To 83/59, jímž bylo zamítnuto odvolání obviněného proti rozsudku soudu prvního stupně, kterým byl obviněný odsouzen pro trestný čin příživnictví podle § 188a tr. zák. ve znění novely. Nejvyšší soud obviněného zprostil podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby pro zmíněný trestný čin.

Z odůvodnění:

Podle rozsudku býv. lidového soudu v Hranicích, pobočka v Lipníku nad Bečvou se obviněný dopustil trestného činu příživnictví podle § 188a tr. zák. z r. 1950 ve znění novely tak, že od 1. dubna 1958 nebyl v řádném pracovním poměru a prostředky na svou obživu získával tím, že se nechal vydržovat rodiči, případně tím, že prováděl sběr lesních plodin a semen, resp. jiné příležitostné práce.

Skutkové zjištění býv. lidového soudu uvedená v odůvodnění rozsudku v podstatě odpovídají výsledkům provedeného důkazního řízení. Se skutkovými závěry soudu prvního stupně se ztotožnil i býv. krajský soud v Olomouci.

Podle zjištění lidového soudu vstoupili rodiče obviněného do JZD v P. Obviněný však odmítl vstoupit do tohoto družstva a snažil se pracovat v jiném zaměstnání. Když mu MNV v P. odmítl vydat souhlas k nastoupení do řádného zaměstnání mimo JZD, živil se jmenovaný příležitostními pracemi. Kromě toho studoval dálkově na Zemědělské technické škole v O.

Býv. krajský soud v Olomouci vytýkal obviněnému, že hledal různá jiná zaměstnání jen proto, aby nemusel vstoupit do JZD.

Svědék A, předseda JZD v P. potvrdil, že obviněný ještě před výkonem rozhodnutí ONV, tedy do října 1958, odpracoval v JZD 70 pracovních jednotek. Od října do prosince odpracoval pak ještě dalších 36,51 pracovních jednotek. Peněžní odměnu za tyto pracovní jednotky obdrželi rodiče obviněného. Svědek B, předseda MNV uvedl, že obviněný se kromě prací na JZD živil z výtěžků prací, kde mohl hodně vydělat a to sbíráním lesních plodů a semen. Vydělal si přitom 1.700 Kčs. Z potvrzení připojených ke spisu je zřejmé, že obviněný obdržel dne 5. 11. 1958 od Krajské správy lesů v O. Kčs 263,42 a od JZD v L. dne 10. prosince 1958 za práci při chystání jmelí pro zahradnictví Kčs 379,10. Podle nevyvráceného tvrzení pomáhal obviněný kromě toho své matce při ošetřování asi 60 vepřů.

Jak správně zjistily soudy, obviněný studoval v kritické době na Zemědělské technické škole v O.; každý měsíc odjížděl na 4 dny k opakovacím a přezkušovacím cvičením. Podle nevyvrácené obhajoby hradil si obviněný sám náklady spojené s těmito cestami do O.

Obviněný se hájil též tím, že chtěl pracovat u Vojenských lesů a statků jako lesní dělník a taktéž u Státních lesů. V důsledku zákroku orgánů MNV bylo mu však znemožněno pracovat u těchto podniků. Kromě toho se obviněný ucházel u ONV v H. o práci u Státních statků a o práci v dolech. Protože mu MNV v P. k tomu nedalo souhlas, nemohl na těchto místech do zaměstnání nastoupit. Svědek B, předseda MNV potvrdil, že obviněný ho na jaře 1958 žádal o souhlas k tomu, aby mohl nastoupit jinou práci než v JZD. Svědek výslovně poznamenal, že takovýto souhlas mu nevydal. Když se svědek dozvěděl, že obviněný pracuje u Vojenských lesů, byl obviněný na jeho zákrok okamžitě z tohoto zaměstnání propuštěn. Svědek také uvedl, že když se dozvěděl, že obviněný chodí sbírat maliny ve vojenském prostoru, byla rovněž na jeho zákrok jmenovanému odebrána propustka.

Z hlediska těchto výsledků dokazování měl býv. lidový soud v Hranicích zkoumat, zda zjištěným konáním obviněného jsou naplněny pojmové znaky žalovaného trestného činu příživnictví podle § 188a tr. zák. z r. 1950 ve znění novely. Býv. lidový soud a taktéž býv. krajský soud v Olomouci při celkově správných skutkových zjištěních učinil v této trestní věci nesprávné závěry.

Trestného činu příživnictví podle § 188a tr. zák. z r. 1950 ve znění novely se dopustil ten, kdo se živil nekalým způsobem a vyhýbal se poctivé práci.

Nekalým způsobem opatrování si prostředků výživy mohly být např. majetkové trestné činy, spekulace, hazardní hry, prostituce, zjevná i skrytá žebrota apod. Nekalým způsobem však jednaly i osoby, které setrvaly i po skončení přípravy k povolání u rodičů a dávaly se bez přiměřených důvodů a po dlouhou dobu jimi živit.

Z výsledků dokazování je však zřejmé, že obviněný si v převážné míře prostředky k obživě opatřil z výtěžků práce, kterou v období od 1. 4. 1958 vykonával. Přitom šlo o práci pro společnost prospěšnou. Kromě toho nebylo lze nechat bez zřetele tu skutečnost, že obviněný dálkově studoval a připravoval se tak pro budoucí zaměstnání. Když se tudíž přihlédne k finanční úhradě, kterou

rodičům za poskytnutí obživy poskytoval, jakož i k další práci, která nebyla finanční částkou vyčíslena (pomoc při ošetřování vepřů, při jiných domácích pracích), nelze dovodit, že by se živil parazitním způsobem života na úkor společnosti.

Z výsledků důkazního řízení ani nevyplývá, že by se obviněný vyhýbal poctivé práci. Býv. lidový soud v této souvislosti správně zjistil, že obviněný se snažil pracovat v různých jiných zaměstnáních, ale že MNV mu nedal k tomu potřebný souhlas. Soudy v tomto směru obviněnému vytýkají, že nechtěl pracovat v JZD v P. Odmítnutí pracovat na konkrétním pracovišti při možnosti být zaměstnán u jiného podniku však nelze považovat za vyhýbání se poctivé práci, nehledě k tomu, že obviněný, i když v kritické době ne z vlastní viny nebyl v řádném zaměstnaneckém poměru, se snažil, jak již bylo uvedeno, prostředky k obživě získat příležitostnými pracemi.

Z uvedeného je tedy naprosto zřejmé, že jednáním obviněného, spočívajícím v podstatě v tom, že odmítal vstoupit do JZD nebo v něm pracovat, nebyly naplněny pojmové znaky trestného činu příživnictví podle § 188a tr. zák. z r. 1950 ve znění novely ani jiného trestného činu podle tehdy platného trestního zákona.

Dále Nejvyšší soud zdůvodnil zprošťující výrok.

Pozn. red.: Shodné závěry platí i pro znak nyní účinného ustanovení § 203 tr. zák. „kdo se soustavně vyhýbá poctivé práci“.